

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

1923-рэ ильэсм
гээтхапэм
къышгээжьагъзу къыдэкы

№ 141 (21395)

2017-рэ ильэс

БЭРЭСКЭЖЬЙИ
ШЫШХҮЭИУМ и 9

къыхэтутыгъэхэр ыккү
нэмүкі къэбархэр
тисайт ижүүтээштүү
WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Голос адыга

Макъ

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

ЧычIэгъ байныгъэхэр зыгъэфедэхэрэм я Ассоциацие Адыгеим щызэхащэшт

Адыгэ Республикэм и Шышихъэ ишшэрылхэр пIэльэ гъэ-
нэфагъекIэ зыгъэцэкIэрэ Къумпыл Мурат Мыекъопэ рай-
оным щызэхищэгъэ зэлукIэр зыфэгъэхыгъагъэр псэупIэхэу
Каменномостскэмрэ Победэмрэ азыфагу иль автомобиль
гъогум инертнэ материалхэр зэрэшызэрашхэрэм иФыгъу.

ГъэкIэжын юфшIэнхэр

Аужырэ гъэхъазырын юфшIэнхэр зэшIуахых

Къалэу Мыекъуапэ иурамэу Шэуджэнным ыцIэ
зыхырэм иIэ лъэмидж зэпрыкIыпIэм игъэ-
кIэжын зэрэфежьагъэхэм ехылIэгъэ тхыгъэ ти-
гъэзет къыхиутыгъагъ.

Ащ къыщтIогъагъ субпод-
ряд организацие гъэпсыгъэу
Мыекъопэ гъогуш! организа-
цииу ДСУ-3-р гъэкIэжын юф-
шIэнхэм хэлжээнэу зэрэш-
тыр, асфальт тельхэгъээнир
ащ зэригэцэкIэштIыр. Бэдээ-
огум ыкIэхэм адэж гъогуш-
хэр объектн эklолгагъэх, шап-
хъэхэм агъэнэфэрэ зэкIэлъы-
klyakIэм тетэу ялофшIэн зэх-
щээ, гъогубгъухэм гъучбетон
пкыгъохэр ауагъеуцаагъэх,
мыжо гъэушкъоийгэр тыра-
тэккуагъ, аубэжыгъ ыкIи ащ
ыуух асфальт тиралхъагъ.
ЮфшIэнхэр дэгъоу зэрэзэх-
щагъэм ишшуагъекIэ пIэльэ
кIэкIым яшшэрийг агъэцэкIэ-
жын алъэкIигъ.

Лъэмиджыр зыгъэкIэжыре
псэольшI организацием иучас-
ткэу мыш щыIэм иашэу Ан-
тон Гавриловым шышихъэ-
лум и 7-м ятлонэрэу тишило-

кIэм къызэрэтиотагъэмкIэ,
ДСУ-3-м иофишIэнхэм метрэ
472-рэ икIыхъагъэу асфаль-
тыр тиралхъагъ. Лъэмиджым
ыкIыу асфальтыр къатитIоу,
дэклюпэхэмкIэ къатишэу ты-
ралхъагъ. Асфальтэу агъеф-
дагъэр непэр уахтээм тегъэ-
псыкIыгъэу чылгысм изэхъ-
кыныгъэхэм псынкIэу зэш-
мыйжакъорэм фэд. НэмийкIу
къэплон хъумэ, субподряд ор-
ганизациеу ДСУ-3-м ишшэ-
рылхэр зы тхамафэкIэ зэ-
шIуихъагъ. Лъэмиджыр ты-
гъэнным фэшI мы лъэхъаным
къафэнэжыгъэ юфшIэнхэмкIэ
тызеупчым псэольшI участ-
кэм иашэ къызериуагъэмкIэ,
мы мафэхэм аужырэ гъэхъа-
зырын юфшIэнхэр зэшIуахых:
асфальт гъогур транс-
портын пae зэхагъэлыкIы-
жыщ, заказ язытыгъэм анаэ
зытырадзэжын фау афилье-

гъугъэхэр агъэцэкIэжых, мэфэ
заулекIэ зэкIери аухыщ. Ау
мэфэкIэ шыкIэ иIэу объекты
атынэм фэшI лъэмиджым
уезыщэллэрэ гъогум щыщэу зы
квартал фэдиз къалэм ыкIуа-
чIэкIэ нэмүкI гъогуш организа-
ции горэм ыуухыжын фау
щыт. Объектын тишигъэгъэ
мафэм а гъогуш организацие-
ри ишшэрылхэм афежье-
гъагъ: гъогубгъумэ ауль гъуч-
бетон пкыгъохэр ыуухыжы-
щтигъэх, зэнэбж ашыщты-
гъэх, зэкIэ ишшIэгъэ юфшIэн-
хэр къызэкIэлъыкIоштигъэх.

Лъэмиджыр къызэхъыжы-
гъэнным бэшлагъэ къэлэдэсхэр
зежэхэрэр. Ахэм ашыщ Мыекъопэ
троллейбус гъэйорышла-
пIэм иофишIэхэри. Апэрэ ма-
фэм къыщублагъэу троллей-
бусэу зиномер 8-р түпли-
жыгъэнным фэшI а организа-
цием иофишIэхэмэлэктро-
транспортын зыпышгээшт
гъучычхэм язытет аулъэкIу-
жыщтигъ, юфшIэнхэм фагъэ-
хъазырыжыщтигъ.

Сыдэу щытми, мээз пчы-
гъэрэ зыпылтыгъэх юфшIэнхэр
аухыгъ, пешорыгъэшьэу зэра-
гъэнэфагъэмкIэ, шышихъэум и
10 — 11-хэм адэж мэфэкI
шыкIэ иIэу лъэмиджыр къы-
зэшIуахыхынэу мэгүүгъэх. Гъэ-
цэкIэжаклохэм Адыгеим и Лы-
шхъэ ишшэрылхэр пIэльэ
гъэнэфагъэмкIэ зыгъэцэкIэрэ

гъогум игъэцэкIэжын сомэ
миллион 73-м ехуу таффэшт.
(ИкIеху я 2-рэ н. ит).

Фестиваль-зэнэкъоу

«Адыгэ къуай»

Шышихъэлум и 19,

псэупIэу Дахъо,

Мыекъопэ район

Къумпыл Мурат ишшэрылхэр
афигъэуагъэр щытху хэльэу
зэшIуахыхыгъ, ащ ишшуагъекIэ
ипалъэм нах пасэу лъэмиджыр
аубэжедэу хъун ыльэ-
къищ.

ПсэольшI и Мафэ зы-
шIуахыхынэфыкIырэр къызы-
шиблэгъагъэм ехуулхэр лъэ-

миджым игъэцэкIэжаклохэм
юфшIэнхэр дэгъу къызэрагъэ-
лъэтуагъэр къыдэтлэйтээ,
зэкI объектын игъэкIэжын
хэлжэхъагъэхэм тишиупэу ям-
фэкIэ таффгушо, тапэки
теклонигъакIэхэм афэклонхэ
алъэкIынэу афэтэо.

СЭХҮҮТЭ Нурбай.

(Иклюх).

Зэлуклэм хэлэжьаагэх Адыгэ Республиком и Премьер-министэрэг итуудээ Салын Вячеслав, Мыекъопэ районом илаажхэр, чычэгэх байныгъэхэр зыгъэфедхэр, джааш фэдэу экономикэм, псөолъешынным, гьогу отраслем, мээ хъязмэтым ыкы нэмыхъэм пэшэнгыгэ адызезыхъэхэр.

Адыгэ Республикэм экономикэ хэхъоныгъэмкэ ыкы сатыумкэ иминистрэу Олег Топоровым чэзыу-чэзыу хылын эзраажхэрэм къаклэгъечигэхъеныхъэмкэ, ахэр нэмыхък технологоческе гьогу тещэгэнхэмкэ

игьюо ыльэгъухэрэр къыуагъэх.

Иофыгъом тегущыиэхээ унашьо ашыгъ чычэгэх байныгъэхэм якычэхын пыльхэу гьогур зыгъэфедхэрэм я Ассоциацие зэхашэнэу. А Ассоциацием хэтхэм технологическе гьогум илыгын мыльку хэзэльхъащыри, ар зыфдизыстыри зэгүүсэхэу зэшухахын фае. Компаниехэу нахь пшьэрьиль ин зэшшозыхъщхэр нахыбэу инертнэ материалхэр къычэзыхъхэрэр ыкы зэзыщхэрэр ары. Михайлово-Афонскэ пустынен еклүрэ гьогуми зээрарэу рахырэр джааштетэу апшыныжыщ.

Чычэгэх байныгъэхэр зыгъэфедхэрэм я Ассоциацие Адыгэим щызэхашащ

«А чыпээм щызэхашащ, про-мышленнэ пред-приятиехэм, туризмэрэ гьогушынны-ре афэгээзэгэх организациехэм яфедхэр зэклэ кыдэ-тлытэн фае. Апэ-ре чэзыум Ассоциацием илошлэн пэшэнгыгэ дызе-зыхъащхэр хабээм икулыкъухэр ары», — къыуагъ Къумпил Мурат.

**Адыгэ
Республикэм
и Лышхъэ
ипресс-къулыкъу**
Сурэхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Лъэмиджым изегъэушъомбъункэ Иофшэнхэр агъэпсынкээштых

Сурэхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Ныгъо гъэнфагъэхэр ашт епхыгъэу альэгъух.

Владимир Сотовым къызэрэхильгээзыхъэмкэ, техникэм епхыгъэ постэури агъэцакээ Иофшэнхэр агъэпсынкээнхэ амал подрядчикхэм я. Ашт пае гьогум изы шьольыр зэфашынышъ, псөолъешынным епхыгъэ Иофшэнхэр оклофэхэ нэс пэлтэгъэнфагъэкэ зыщызеклоштхэ шьольыр ашын фае.

Республикэм ишацэ къалэу Мыекъупэ имэрэу Александр Наролинийм пшьэрьиль фишыгъ ГИБДД-р ийнсээ а Иофым зэшохыхъкэу фэхүүштэй ыгъэнфэнэу.

«Мы псуаузальм мэхъанэшхой иэу щыт ыкы дэгъоу игъом ар зэшохыгъэ хууным тифедэхэй. Псыхью Шхъэгащэ тель лъэмиджым изегъэцакэжын епхыгъэ Иофшэнхэр оклофэхэ нэс псыхьом зэрээзырыкыищхэмкэ Иофыгъохэм шунаалэ атэжугъэт. Цыфэу ашт зэпырыкырэм ипчагъэ нахыбэ мэхүү зэпйт, арышь, Ѣнэгъончьягъэм нахь лъэшэу шунаалэ тежкугъэтийн фае», — къыуагъ Адыгэ

Республикэм и Лышхъэ ишэхъялхэр пэлтэгъэнфагъэкэ зыгъэцакээр.

Ашт нэмыхъкэу, мазэкэ ѹэзкэ-їбэжьмэ, къэлэ мылькумкэ паркым реклекиу лъэрсрыкъо гьогу цыкly ашынэу рагъэжээшт.

**Адыгэ
Республикэм
и Лышхъэ
ипресс-къулыкъу**

Къэлэ паркым изэтегъэпсыхъан фежъагъэх

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ ишэхъялхэр пэлтэгъэнфагъэкэ зыгъэцакээр Къумпил Мурат Мыекъопэ къэлэ паркым щылагъ, зэтегъэпсыхъяжын Иофшэнхшо ашт щаулагъ.

Паркым идирукторэрэ Мэрэтикъо Казбек къызэриуагъэмкэ, проектэу «Къэлэ цыкlyхэм япаркхэр» зыфиорэм тегъэпсыхъягъэу сомэ миллионы 8,6-м ехуу къафыгъагъэ къыпэуль чыпээр зэтэрагъэпсыхъаным ыкы къэгъэнфэгъэним пэуагъхъанэу. Плиткэ квадрат метрэ мини 5 агъэтлынным, псыешьоплэ фонтан цыкlyхэм зэблэхүүгъэнхэм, тыйсыпэхэр гъэуцгъэнхэм ыкы нэмыхъэм мылькур ашынэу рагъэжээшт.

Ашт нэмыхъкэу, мазэкэ ѹэзкэ-їбэжьмэ, къэлэ мылькумкэ паркым реклекиу лъэрсрыкъо гьогу цыкly ашынэу рагъэжээшт.

Гъагъ, ашт метрэ 870-рэ икыхъэгъэшт, метри 2 ишъомбъогъэшт.

Республикэм ишацэ пшьэрьиль зэрафишыгъэм тетэу гьогу цыкlyхэм ярамэу Гагаринийм ыцлэхээ щытим нахъэсит. Араущтэу зыкашытэр паркым дэхъанхэм ыкы къидэкыжынхэм апае зыгъэпсэхэрэм нахь дэгъоу а гьогур къызфагъэфедэним пай. Къумпил Мурат къэлэ администрацием пшьэрьиль фишыгъ гьогум изы лахь къэлэ паркым къыфэгъэзагъэу ышынэу.

**Адыгэ
Республикэм
и Лышхъэ
ипресс-къулыкъу**

ЛъЭПКЬ ШЭЖКЫИМРЭ УАХҮТЭМРЭ

Джыри къэклоштых

Иорданием къикыгъэ тильэпкъэгъухэр нэбгыри 150-рэ фэдиз хуухэу джырэблагъэ Адыгэ Республикэм щылагъэх. Тикъуаджхэр, къалэхэр, зыгъэпсыхъялхэр зэрагъэлэгъугъэх, яахылхэм аука-гъэх.

— Нэйасэ бэмэ тафхэхүгъ, — къытиуагъ купым ишацэхэм ашыщу Сташуу Мыхьамэт (Лампил). — Гыышхэр, Хэкужхэр, Сташуухэр, Мамхыгъэхэр, фэшхъяфхэр Адыгэим тыкъекуагъэх. Республикэм ичилгээ дахэхэр зэдгэлэгъэгүүгъэх. Адыгэ Хасэм хэтхэм зэлуклэгъу гьашэгъонхэр адитиагъэх. Хэкужхын нахыбээрэ тыкъеклон тимурадэу Иорданием тэгъээжэй.

Тильэпкъэгъухэр гьогу зы-

щытхажынхэм ЛъЭПКЬ музеим щылагъэх. Адыгэхэм яхылэгээ къэбарэу зэхахыгъэр маклэп. Уахьтэу музеим ща-гъэклон фаер афикъуяа. Тарихь пкыгъохэм, шэн-хабзэхэм яхылэгъэрэх яхылэгъэр ялпэгъэх. Гыыш Линэрэ ашт ятэу Мыхьамэтэ джыри Мыекъупэ къызэрэклоштхэм ячыхъэ тель. Хэкужхын къэзигъэзжы зышигъохэр купым хэтгэгъэх.

САХЬИДЭКЬО Нурбый.

Кандидатхэр хэдагъэх, пхъэдз афызэхашагъ

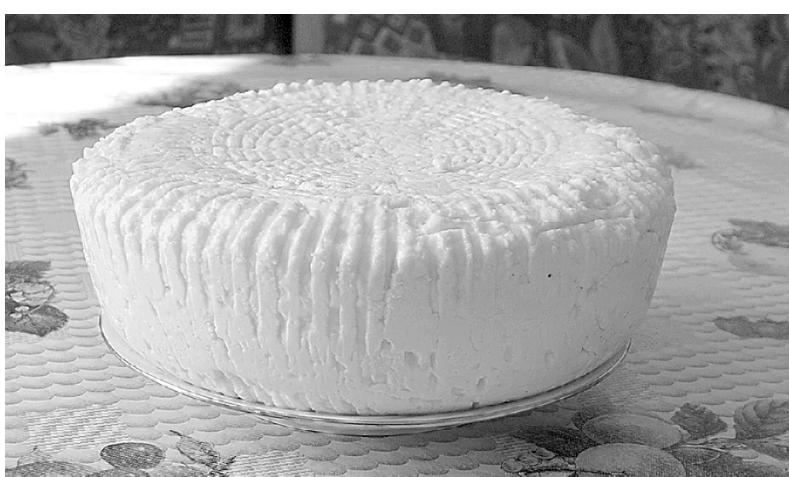
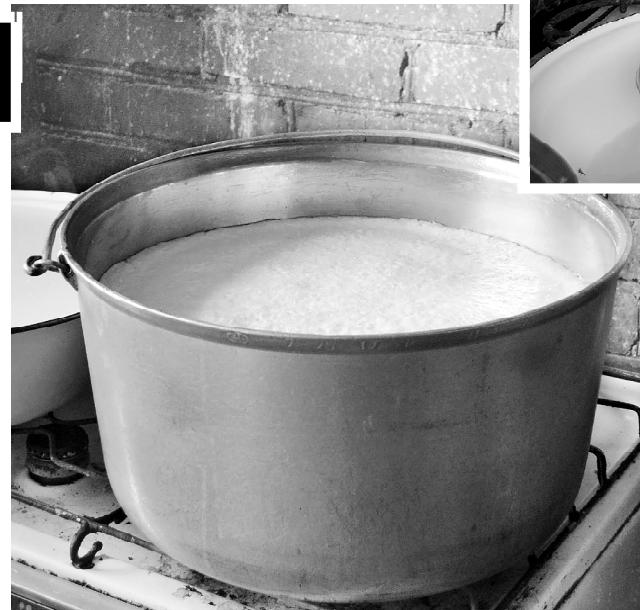
Къалэу Мыекъупэкэ зылихъээзхэм яамалхэр агъэфедхээ зылихъээзхэм зафагъээзэн альэкинэу пхъэдзэр АР-м хэдэхъэмкэ и Гупчэ комиссие шышхъэйум и 7-м афызэхашагъ. Эфир уахьтэм ыкы гъээз нэхкльбъохэм ылкэ хэмийлэу къацахъащхэм кандидатхэр ахедагъэх. Хэдээн тедээхъэм ахэлжъэнэу кандидати 4

АР-м хэдэхъэмкэ и Гупчэ комиссие шатхыгъ. Цыфхэм алтыгъэсэн альэкинэу телевидениемэ гъээз нэхкльбъохэм кандидат пэпчэ ыгъэфедхэрэх хэбзэгъэуцүйм къыделхытэ. Кандидатхэм къацахъащхэм мафхэм адиштэу ахэм хэдэхъэмкэ гухэлэйу ялэхэр гъэзхэм къацахъащхэм, цыфхэм алтагъээситихъ. Ашт нэмыхъкэу ылкэ хэлтэу къэбарлтыгъээс амалхэр ялкылохэм зафагъээзэн фитынгыгъ кандидатхэм я.

Гъонэжжыкъо Сэтэнай.

Адыгэ къуаер тызэгъусэу итэхы

Адыгэ къуаем шуагъэу пылымрэ ишшугъэрэ зымышэрэ тишильыр имызакью. Урысые Федерациими, Икыб къэралхэми арысыжъэн тюми хэукононгъэ хунэп тшоши. Къуаер ижъирэ адигэ шхинэу зэрэштыр лъэпкыим итарихь къыхэшы, нафэ къешы. Мары, нарт эпсом къызэриуатэрэмкэ, цыф къызэрыкъохэр иныжъым теклонхэмкэ къуаер йыпнэгъушо къафхъутъагь.

Апэрэу адигэ къуаер Урысаем зыщашлагъэр Темир Кавказыр аштэнэу аш ичыгу къызехъэр ары. Пачхыхадзэм хэтыштыгъэ И. С. Хатисовыим 1866-рэ ильэсем чыгухэм язытет зыфдэмкэ отчетэу ышыжыгъэм мыреүштэу хэтыгь: «Шэм хашыкыизэ адигэхэм къуае ашы. Итеплъекэ ар щеламэм федэу хурай, зыщыпшэрхъехэрэ хакум тыралхъеш, агэгъу». А лъэхъаным къызегъежъягъеуджыре уахтэм нэс ишшугъэрэ идэгъутъэрэ членагъе рагыгъашеу тибзильфыгъехэм адигэ къуаем иихын лягъекуатэ.

Хэтрэ бысымгуаши ежээсэгъэ шыклем тетэу къуае рехы. Непэ зигугу къэтшыщт Мэлгош Розэ къуаджэу Тэуехъаблэ щэпсэу. Икъуае иш-

шугъэ бэмэ агэунэфыгь, зэзыуфагъэм щигуупшэжырэп. Розэ ильэс 50-м ехъугь унагь зисыр. А уахтэм къыклоц чэм ящагу дэмитэу зымафэ къыхэкъигъеп.

Непэрэ мафэм ехъулэу чэмиту тил, — къытфелатэтибысымгуашэ. — Къуае зисхырэп ильэс 20-м ехъугь. Унагьом сыйкызехъэм сигуашэ сийгэлэгъугъэ шыклем тетэу сэши.

Бысымгуащхэм зэрэпшэрыхъехэрэ, шъефэу ялехэр къацуатэу яхабзэп, ау Розэ икъуае зэрэрихыре шыклем тигъэзетдэжхэр щигъегъозэштых, тэри къытфилотагъэм зыпари хэтымыгъэзэу къышуфттыхыщт.

Пстэуми алэ щэм изытет зыщигтэгъугъаазэ. Розэ къызэриуафыгъэмкэ, къуае зыхашы-

къышт щэм адигэхэм мэхвашхо раты.

Щэ тэрэзым къэгъэгьемэ Ишшур, гум итыхыкъэу, къипихыщт. Ары чэмым ышхырэм лъэшэу тызкылтылъэрэ, — къытфелатэтигъигъэ. — Губгъохэу тэрэзэу мыукъэбзыгъехэм ашыхурэ былымхэм япсауныгъэ зэшызыгъэксон зылэкыищтхэр алумыфэнхэм лъэшэу уфесакын фае.

Дэгъоу шхэгъэ былымыр узэреплъигъэм лъыптиту бгэунэфын плъекыщт. Ыныбэ фэмхыижъяу, ерагъеу зигъазээ зыкызыдэхъажыкъэ, щэ дэгъу къызэрихыгъэм ухэхырэхъышжынэу Ѣйтэп.

Щэм къэбарэу пылтыр Розэ къызытфелотэ уж къуаим ишшын тыфекъэ. Къыхэгъэшыгъэн фае, къуаер Ишшур, дэгъоу илхыныр псынкагъэп. Ар тэрэзэу зэрэпшыщтымкэ уицхэе зытэлтижы зыхъукъэ ары нылэп къошынным узфежкэн фаэр.

Щэр къабзэу, Ишшур Ѣйтими, къуаер тэрэзэу зымышыжышикъэ, зэкэ хяуапыехуущт, — къытфелатэ Розэ.

Сигуашэ зэрэпшыщтыр къысфиуатээз арэрэу къуаер зисхыгъагъэр непэ федэу сыйгү къэкижы. Джы къызнесыгъэм аш къызэрэсигъэлъэгъугъагъэм фэд зэрэсшырэр. Ильэс 20-м ехъугь къоийнир зызэгъешагъэр, ау сэзэштыгъэу е сифэмьејжээ

мафэ къыхэкъигъэу къэсшэжъирэп.

Литрэ 12 фэдэз зэрыфэрэ шыуанышхор Розэ къештэш, щэр аш регъахьо, къестырынэу хакум тыргъеуцо.

Бысымгощэ пстэуми щэм амьгажъоу къуае рагы слон слъэкыщтэп. Ау мыгъэжъогъэ щэр нахь къое йашу хьоу сэлтигэ, — къыпдэзжэхы аш.

Щэу хакум тедгъэуцаугъэр къестырыфэ къоепсым игъэхъазырын тыфекъэ.

Къоепсир хафэмэ, къуаер пхъапхъеу, пытэу хуущт. Арышь, аш лъэшэу ултыплъен фае. Сэ сикъоепс сшохафэш, аш псы хэзгэхъошт, — лъэбэкъоу ыдзырэ пэлчь сыштэгъуазэ бысымгуащэм.

Къоепсэу зэхишыхъагъэр литри 5 — 6 фэдэз. Мыхефащэу ыкы мишэбащэу зэшы нэуж Ѣтэу къестырырэм ыхьи ар гүгъеуцаугъ.

Щэр къэбгъажъоу хуущтэп, Тээклэ дэдэ зыкыиэтнынэу къызыригъажъэкъэ, машшоу кэлтыр нахь цыкыу пышжыныш, мэктэ-мактэу къоепсир къашыкъымкэ хапкэзэ, къуаер ипхыщт, — къытфелатэ Розэ.

Къуаим «икъехъукъэ» хяллэмэтигъэ горэ хэлым фэдэу къысщыхуугъ. Щэу хакум тыригъэуцаугъэм сывхаткэ къуаер ышхъагъ къитени, къоепсир ычэгъ хуугъэ. Машшор зегъэкисэж нэужым такьики 5-м ехъурэ къуаер къыхимхыжьэу хигъэлъыжьыгъ.

Мыш Тээклэрэ узежэкъэ, къуаер нахь зэхахь, — улчэр къэсмытизэ, арэущтэу зыкыиширэр бысымгуащэм къысиуагъ.

Къуаеу рихыгъэм тегъэпсхъагъэу бжъальэ къышти, къыхихыжьыгъэр аш рилхъагъ. Тээклэрэ ежи, фэлазэу зэпиригъэзагъ. Бжъальэм такьики 10 — 15-рэ къуаер рилхъагъ, зэрильхъащт лагъэм Ѣтгыу ритэкъуагъ, етланэ къуаер аш рилхъажьыгъ, ыкыту Ѣтгыу тиритэкъо-

жыгъ. Къуаер хязыр, джыучыыфэ уежэныш, зэрэбгъэфедэштим, аш хэпшыкыищт шхыныгъохэм уягупшигэном плюмэ уфтит!

Джы къуаем шуагъэу хэлым нахь игъэкотыгъэу игуу къэтшыщт. Интернетым зэрэтиймкэ, цыфым ыпкышшолкэ анах къышхъалэрэм ашыц белокыр. Клеткэу, лыпцэу цыфым илхэр аш хэшыкыищт. Белокым ишшуагъэкъэ цыфым хэхь, зэхэхь, сабий къылыфэн ельэекы. Миш фэдэз шуагъэ зыхэль белокыр лым, кэнкэм ыкы щэм ахшыкыищт гъомылапхъэхэм ахэбъотэн плэкыщт. Адыгэ къуаим ипроцент 60-р псы, тхьюу хэллыр процент 20,1-рэ, белокыр — 17, углеводыр — процента 3.

Къыхэгъэшыгъэн фае, зыхэзьыгъэки, нахь оды зызышы зышлонгъо цыфху шхыныгъо хэхэгъэхэм анэмкы зымыгъэфедэхэрэхэм къуаер яланэ нахьыбэрэ тетмэ ишшуагъэ къэкъошт. Нэмымкэ къое пытэхэу тучанхэм ащащэхэрэхэм зядгъапшкэ, адигэ къуаим тхьюу хэллыр зэрэнахь макэр тэльэгъу. Адыгэ къуаим витаминхэу А, В1, В2, С, «Бета каротин» хэлых. Ахэр пкыншолым мафэ къэс ищыкъагъэхэм, ыгъотын фаехэм ашыцых. Врачхэм къызэрарорэмкэ, мафэм къое грамм 16 цыфым ышхын фае.

Бысымгуащэу гүшүэгъэу тызыфхууцэхэм къызэрэтифилотагъэмкэ, иунагьо исхэм къуаер ялласэу ашхы. Ар хялалгыгъум игъусэу зэрэгэфедэхэрэхэм имызакью, гъомылапхъэу хашыкыищт бэ.

Къояжъэр, щэлэмэхъалыжъор, хакум хялалыжъор, гуубатэр, сырникхэр, нэмымкэ гъомылапхъэхэрэхэм къуаим хэпшыкыищт, — игүүшэл лэгъэкъошт. Мэлгош Розэ. — Ахэр зэкэ зэрэлшүхэм имызакью, псаунгъэмкэ шуагъэ къаххы. Сабийхэм ар язгэшхынным сывыл, сида пломэ ныбжыкыищт шыаххорэмкэ мыхэр дэгү дэдэх.

Къыхэгъэшы сшоигъу джырэ ныбжыкыищт лъэшэу якэсэ пиццэм игъэхъазырынкэ адигэ къуаер зэрэгэфедэхэрэхэм.

Тибсымгуащэу Мэлгош Розэ адигэ къуаим иихын зэрэтигъэлэгъуафыгъэмкэ тыфэраз, шьори талэкъэ къышхъалэрэм шүйхэхэр титхыгъэ къыхэшхынхэу тэгүгье!

Гъонэжъыкъо Сэтэнай.

Сурэтым итыр: Мэлгош Розэ.

 ЩЫНЭНЫГЪЭМРЭ НЫБЖЫКІХЭМРЭ

Гиппократ ИТХЭЛЪАНИ ЦЫФХЭМИ АФЭШЬЫПКЪ

Сыд фэдэрэ сэнэхьати цыфым игъашэ щырищи-
кагь. Непэ ахэр тиЭпыИгъухэу тызыфаер зэдгьо-
тылэу тызэресжыгъэм пае тягупши сэу макъ
кызыэрэхэкырэр. Ау пстэуми ашъэ агъеуцурэр
цифым ипсауныгъэ къэхъумэгъэнэм фэгъэза-
гъэр, врачыр ары. Аш пае а сэнэхьатир къыхэзы-
хырэм пшъэдэкыжынхо сидигъоки ехы.

Непэ зигугъу къэсшымэ шлоигъор кілэ ныбжыкіе, врач сэнэхьатым пытэу зи-
щынэныгъэ езыпхыгъэ Джары-
мэко Анзаур. Аш врач-уро-
логу ильэсихим къехъугъеу
Адыгэ Республика иклиничес-
ке сымэджэш урологиемкэ
иотделение тоф щеша. А уах-
тэр аш фэдизэу мыбэу къып-
щыхъуштми, цыфымкэ анах-
льэпкэ псауныгъеу къизэшы-
къугъэр зыпкъ игъеуцожы-
гъэнэм мафэ къэси фэбанэ-
рэр зыфэдэм уасэ рифешы-
гъошыу. Сыда зыплокэ уzym
зыгу ыгъекодыгъеу къеуаллэрэ
пэпч гутапэ ритыре къодье-
рэп, ыгу ыпси фишэйхээ
ылэе къытыргъеуцожынным-
кэ зэкэ фэльэкыищтыр фи-
шэнэм пыль. Шыпкъэ, вра-
чыр Тхъэп зэрэфаеу зэкэ
къидэхъунэу. Ау зисэнэхьат
шү зыльэгъоу, ар къыхэзы-
хыгъеу, фэшыпкъэу цыфхэм
афэлажъэрэм ыпшэе ифэрэр
макълэп. Псэу сымэджэ хы-
льэм хэклюсыкынэу ежыагъэм
пкъеоу кіеуцо, щынэныгъэм
фаблэу мэхъужы.

Анзаур иныбжыкагь эмы-
ллытыгъеу шулаагъеу илэр
зэрэмымакъэм пай лэзаплэм
чэфагъэхэу зээзагъэхэр къы-
фэрэзэхэу игугу дахэклэ зы-
клашырэр. Бэмышлэу сикъо-

джэгъу бзыльфыгъеу Кларэ
Щэимэт къыздэгощагь:

— Аухыре уахтэм сипсаун-
ыгъэ къызэшыкъуагъеу, уzym
ренэу сильгумэкъэу сыхэтигъ,
— къыуатэштыгъ аш. — Сыгу
клоогъеу, сыйфээжин щымы-
лэу врачу Джарымэко Ан-
заур дэжь сыйкуагъ. Икаби-
нет сыйхээм, аш фэдэ ып-
екэ сиримыхыллаагъеу, къэ-
тэджи, «Къакло, къакло, тян,
къэтэйс. Сыда узыгъэгумэ-
къэр?» адыгабзэкэ къысиозэ,
нэгушлоу къыспэгъокыгъ. Кілэ
нэбжыкіе лъэгъупхъем аш
фэдэ адыгагъеу къыхэфагъэм
сыгу къытэтигъеу, силоф зы-
тетир сыйбэкъэ сыйзэрэфаеу
фэслотагь. Узэу сыйгъэгумэ-
къирэр къашэн амьльэкъеу бэ-
къэскухъагъеу щыгъети, кла-
лэр зэрэнбжыкъиэм къыхэ-
къеу джыри сыйг джэндже-
хэр къихъагъэх, ау къыхэ-
лыхъе зыримыгъешеу сиуллэ-
кунэу ригъажки, къафэмы-
гъотыштыгъэ диагнози къыс-
фигъеуцугъ, зыфиуагъэхэр згэ-
цакъэхээ, шэхэуи нахышу
сыхъужыгъ. Тхъаегъэпсэу ян-
ятэхэу кілэ шлагъор зыпу-
гъхэри, езыгъеджагъхэри.

Рэхъатныгъэр зынэу къыз-
къэштырэ клалэр сэнэхьатэу къы-
хихыщтым бэрэ зэрэмигупши-
сагъэр бгъэшэгъонэу щитэп.

Ятэу Рэмэзанэ цыфмэ ягъэ-
хъужын ильэс тоокитум еху-
ре халлэлэу фэлжэхъягъ, Адыгэ
Республикэм изаслуженни врач.
Анзаур ицыкыгъом къызыну-
благъеу ятэ ыгукэ илофшэн
зэрэфэшагъэр, аш ишуагъэ
цифмэ зэраригъэкъищтыгъэр,
емызэшыжъеу мафэ къэс сым-
маджэхэм яуз атырихиным зе-
рэпильэр ыпшэгъущтыгъэх. Тэ-
къу-тэкъуэ шьэожьыеми ыль-
къыхэхъягъ сымаджэм иузыгъо
шхъяшыкъиным, бгъэхъужы-
ним шуагъеу пыльэр. Аш игу-
гъу ымышыштыгъэм, уахтэ
тешэ къэс ихъопсалэ нахь
шыпсхъягъе хъущтыгъэ, 2002-
рэ ильэсэм Анзаур еджаплэр
тыжын медалькэ къызеухым,
Пшызэ медицинэ институтын
чэхъягъ. 2008-рэ ильэсэм
шхъяхыгъо имылэу еджэнэм

зэрегугъущтыгъэм ишуагъэкэ
институтри дэгьюо къызыух
ужым интернатурэмрэ (Мые-
къуап) ординатурэмрэ (Моск-
ва) ишэнэгъэхэм ашхигъэ-
хъягъ. Джы, ыпшэкэ къы-
зэрэштигъеу, 2011-рэ ильэ-
сэм къыщегъэжъягъеу респуб-
ликэ сымэджэхэм урологием-
кэ иотделение тоф щеше.

— Анзаур зэрэнбжыкъэм
емылтыгъеу, уицыхъе зыт-
бэгъэльын пльэкынэу ицыфы-
гъэки, иадыгагъэки, илэпэ-
сэнэгъэки зэрэштигъэр отде-
лением тоф щызышэхэрэм
псынкэу къыдгургууагъ, — elo
медсестра Гыыш Марыет. —
Апэрэ мафэм къыщегъэжъя-
гъеу исэнэхьат шу зэриль-
гъурэр къыхэши, аш зэрэхин-
гъэхъоштымкэ зыдэшхъахы-
жыгъэрэп. Опыт ин зилэ на-

хыжхъэм зэракырыплырэм,
зэриупчэжъэхъэм ишогъэ-
шхо къекыгъ охтабэ темы-
шээ илэпэсэнгъэкэ агоу-
лонымкэ.

Уврач зыхыкіе, шынэгъэ
уилэ къодыекэ икъурэп, сыда
помэ мы сэнэхьатир лъэнэ-
къоргъазэу щытэп. Врачым
иэзэн сымаджэм игугъ, узэу
иэм ельтыгъеу идунаететы-
кчи, ипсихологии — бэ епхы-
гъэр. Цыфым ощ нэмикэ гу-
гъе имылэу, цыхъе къыпфишлэу
къыноплы зыхыкіе, пстэуми
апшъэр угукэ узэрэфэгумэ-
кырэр ылъэгъуныр, цыхъеу
къыпфишыгъэр къызэрэбгэ-
шыпкъэжыщтым емыджэн-
джешынэр ары. Хэтре цыфи
операции ашын зыхыкіе, гу-
псэфырэп, шъэжъыер зыхаэ-
кэ, нэужым ар «къызэрэзэ-
къэрююжыщтыр» ышэрэпышь,
гумэкыгъо хэфэ. Ар къыд-
лъйтээз, Анзаур операции
ышынным ылэ сымаджэр гу-
щыэгъу ешы, ыгу къызэриэ-
тыщтым пыль. Нэужым ыбза-
гъэри хъужьеу, уз хыльэм
нахыбэрэ къымыгъэгумэкы-
жъеу, ыльэ пытэу къызытеу-
цожкэ, дунэе нэфыр икэ-
рыккэ ылъэгъужыгъеу, къеэ-
загъэм къыфэрэзэу гущыэ ф-
бэхэр къыпгэхъох. Джаш фэ-
дэу Анзаур ильэсихэу тоф зи-
шэрэм къыкыцл гущыэ да-
хэу зэхихыгъэр маклэ.

Светлана Королева сымэ-
джэшым нэуасе къыщтфэ-
хъуэм бэмшлэу пэкэкыгъ: узыр
нахыбэрэ фэмышчэхъеу,
ижъэжье операции шыгъэн
фае урологиемкэ отделе-
нием къызашэм, врачу зы-
тефагъэр Джарымэко Ан-
заур.

— Игъом сымэджэшым сым-
эрэмикыгъэмкэ сыйкэгъо-
жыгъ, нахь пасэу гу тесшы-
хъэгъэзэемэ, аш фэдиз къин
слъэгъущтыгъэп. Ау Анзаур
исэнэхьат фэлэпэласэу къызэ-
рэсээзагъэм ишуагъэкэ зэ-
къэри дэгьюо зэшлэкыгъ. Джы
а кілэ хъупхъэм зыэрэфэ-
разэр къэсционэу сшэрэп,
къитиуагъ Светланэ.

Зилэпэсэнгъэкэ, зиакыл-
кэ, зиклуачэкэ къэзымылэ-
жыгъэм цыфхэр аш фэдэу
фыщтышхэп. Арышь, хара-
мьыэ зыхэмьль щытхуу да-
хэу фалорэр адыгэ клалэм зэ-
рэтефэрэ шыпкъэм уеджэн-
джешыжынэу щитэп.

КИЭМЭЩ Фатим.
**Лъэпкъ гъэзетэу «Адыгэ
макъэм» иофыш.**

 Къэралыгъо ПРОГРАММЭХЭР

ЮФШЭНЫР ЗЭПЫУРЭП

АР-м псауныгъэр къэхъумэгъэнымкэ и Минист-
терствэ ипресс-къулыкъу къызэрэхигъэшырэмкэ,
цифхэм ящыкагъэ медицинэ ИпсыИгъур игъом
ягъэгъотыгъэнэр мыхэм япшээрэль шхъял.

Аш рууызэхээз яофшэн
зэхашаа ўыкы ИпсыИгъушу къа-
фхэху къэралыгъо программэ
зэфшхъафхэр. Ахэм ўыкы
ащыщ «Доступная среда» зы-
филорэ программэ 2011 —
2020-рэ ильэхэм атэлтыгъаэр.

Программэ къызэрэдилыт-
тэу, сэкъатныгъэ зиэхэр ящы-
кагъэ учреждениехэм ачхэхан-
хэр нахь Ирэифэгъу афшыгъэ-

ним епхыгъэ яофшэнхэр рес-
публиком ѿызашуахых. Минис-
терствэм ипресс-къулыкъу къы-
зэрэхигъэшырэмкэ, псэуплэу Камен-
номостскэм дэт поликлиникэм
ичхэхъалэ пандус фашыгъ, убы-
тыгъэхэри илэх, бгъагыи аш та-
рагъэуцугъ, пчъэри зэблахъугъ.
Поселкэу Тульскэм дэт сымэ-
джэшым дэхъалэ кіэу фашыгъ,
лъэсэгъури шапхъэхэм адиштэу

агъэпсыгъ. Цыфхэр лъэшэу
афэрэзэх яофшэнхэр зэхээзи-
шагъэхэм ўыкы ахэр зэшозыхы-
гъэхэм.

«Доступная среда» зыфиорэ
программэ къыдильтиэрэ
юфхъафзэхэр ѿызашуахъгъэх
медицинэ реабилитациемкэ
Адыгэ Республика гупчэм ўыкы
станицэу Джаджэм дэт поли-
клиникэу цэхэм ѿышлээхэрэм.
Үүжүрээр зыхэхъэрэ сымэджэ-
шым сабийхэр къызыщыхъхэ-
эр отделение хэтымрэ пщэрь-
хъалээрэ юнашхъэ зэблахъугъ.

Мыхэм афэдэ яофшэнхэр
ащыщэцэхъэшырэмкэ Мыкъюп къэ-
лэ поликлиникэу N 3-м ўыкы
Теуцжээ район гупчэм сымэджэ-
шым. Аш фэгъэхыгъэ зэзэгъы-

нгъэм кіэтхэгъахх. Пресс-къу-
лыкъум къызэрэхигъэшырэмкэ,
а яофшэныр тапэки лъагъэ-

къотэшт, къэралыгъо програм-
мэр агъэцкэшт.
(Тикорр.).

Тракторхэр чэшьими мажъох

(Н
э
ф
ш
э
г
о
р
п
ор
т
а
ж)

Чэшыр хэкютагъэу, гольыжыгъо хугъагъэ
Джэджэхъаблэкъэ тадэжь тыкъызылохъажым.
Автомашинэм тыкъызыкъыжым (чэшым макъэр льэшэу мэйу), зэхэхъигъэ ыкъи тльэгъугъэ губгъор къызэпагъянэфызэ, къызэпагъаджээ тпэмычыжъэу щыль хасэшхоу рапсыр зытырахъжыгъээм трактор заулэмэ юф зэрэшашэрэр. Ильэсыбэрэ агрономэу салжъагъэти, сигъатхъэу тэктурэ сыкъэдэйкъыгъ.

Пчэдыжым, тыгъэм икъынхъэгъем щагум салжъызыдахъэм зэхэсэхы, сэльэгтуу тракторхэм етулщицгэе юф зэрэшээр, хасэ цыпэм къызысхэкъэ пхээшэе къыхъэшхохэм закъырагъэлэтишь, тырагъээжъышь, яофшэн зэрэлтагъэклиатэрэр, салжъатыр 6-м ныкъокъе къуагъэ, 6 хугъагъэ, аш шлокъи 7-м ежъагъ. Арыти, тимеханизатор хупхъэхэу юф зышэхъэрэри зээгъэшэнхэу, фирмэу «Синдица-Агром» ишээр Кушъу Рэмэзанэу (ар Очэпщие щэпсэу) пчэдыжь къес яофис шхъялэу Шытхэлэ районным ит селуу Новоалексеевскэм дэтим кло зыхъукъе Джэджэхъабли дахьэу,

фермэе екъулэу, тракторхэм юф зэрэшэрэри зээзгъашээрэм ыпэ зысшынэу губгъом сихъагъ. Тэльэгтуу тракторхэр язагонхэм адэххэу зэрэжъохэрэр. Чайкэхэр шхэе пчагъэ хуухуу мэбыбатэхэшь ахэм ашхъашытих, шхъадж иоф егъецакъе. Нахь блаагъэу тракторхэм зыщаагъээжъыре хасэ цыпэм тыкъэси зытэгъазэм, мээ шхольтырым къэрэти тракторышихом теклонлагъ. «Пшыгъэмэ, зөгъэпсэфы, мешхъяукаа» тигуу къихъагъ. Нахь тэрэзэу салжъэлээ, тутын ешъошь кабинэм ис.

— Тэ селуу Новоалексеевскэм (Шытхэлэ район) ты-

къекъы, — юф урсы къэлэкэ бэрэчэт нэгушлоу къитекъолагъэм, — сүрээ Подкопайлло Евгений. Мы хасээр гектари 160-рэ мэхъу. Нэбгыритфим за-гон зэфэшхъафхэм тадэтэу тэгжо, фирмэу «Белагром» тыримеханизаторых, «Синдица-Агром» тидээнэу тыкъагъэклиагъ. Фирмитуми язэхэшакъор

Лылэпэ Ибрахим, гъэцкэлэко директорыр Кушъу Рэмэзан. Мой бэмышлэу лукъижыгъ, си «К-700» къутагъети, силофшэгъо непэ юф зышэштэм къыздыригъэшшэхш, сяжэ. Модэр клалэхэм ятракторхэр «Макорникых», Гъобэкъуай тищылагъ, тлээкл къэтэмыгъанэу юф тэшлэ, дэгъоу къэтэгъахъэ, лэжъапкъэри игъом къытатыжъы.

Агрономым яофшлагъэхэм ташигъэгъозагъ

— Мыхэр ренэу къытфайтакъох, хупхъэх, чаных, тагъэрэзэ, — юф фирмэу «Синдица-Агром» иагроном шхъалэу гүшүэгъу къысфэхъуу Тыгъуж Нурбий. — Гектар 800 тфажъогъах. А пчагъээм чэш-зымафэм гектари 100 къыхъагъахъо, чыгур пытэ, пхэлаашэхэр къекъутэх, гъэушшэбигъуай.

— Тэ тиклалэхэри цакохэп, — къыхъагъахъо ипсалэе агрономым. — Жъонэкъо агрегаттумэ юф арагъашэ Къэзэнэ Рэмэзанэ, Лъэпцэрышэ Алый, Хъокъо Шамсудинэ, Лыбзыш Хъалидэ. Чэши мафи къэууци ямылэу мажъох. Ахэм къэлэу ауж итхэу чыгур агъэушшэбигъ, бжыхъасахэр зэрэххъацхэхэм фагъэхъаэзыры Лъашээко Хъазаираилрэ Шэуджэн Нурбийрэ. Къэлэу къэсон, ны-

чэпэ чыгум ижъон, игъашшэбигъ, пылыгъэр трактори 8.

Мыгъэ коцым гектар тельтийтэу центнер 52,1-рэ къытагъ. Ар гуртымкээ районым къыщахъижыгъэм центнериблыкъэ нахьыбими, тэркэ гъунапкъэп. Тигухэл бжыхъэсэ гектар 2300-рэ тшэнэу, дгъэбэгъонэу, тапэ едгъэхъунэу. — Чылэхъэ дэгъухэр къызэлэхэгъахъэх, бэмышлэу КНИИСХ-м салжъагъ.

Аш ишэнэгъэлэхъэр тиупчээжъуухуу тичыгухэм къякунэу коц лъэпкъиц суперэлитэхэу къыхъэтхыгъ. Ахэр къэтэнхэшь, гектар 20 — 30 зырызхэм ашытшэштых. Зылутхъижхэкъэ анахь лэжъигъэшко къэзэтырэ лъэпкъыр къизфэдэгэфэшт. Джары ильэс къэс зэрэштырэр. Чылапхъэу хэтхъацхэхэр «Элитэх» ыкъи апэрэ, загъорэ ятлонэрэ репродукции зиэхэр арих.

— Лэжъыгъэм илгээгъынкээ уасэхэм агъэрэзэрэ мэкъумэшшэ щылэп. Техникэм, гъэстнынхэм, чыгъашшухэм, нэмвикхэм ауасэ ильэс къэс хэхьо, тэ къэтхъижыгъэрэ лэжъигъэм ыуасэ нахь макъэ мэхъу зэпэйт. Хъэ килограммым ыуасэр сомих. Гъэрекъо зэрэшгъагъэм сомиту фэдизкээ нахь лъапл. Мыгъэ хэтонн миницым ехъу къэтхъижыгъ. А уасэмкээ сомэ миллиони 5,5-рэ чээтэнэ. Ар зы трактор дэгүү ыуас. Аш фэд коцыри. Чылэлэе кын тэзэрэтийр.

Тимеханизаторхэм ялэжапкээ дээп. Жъонакъохэм ямээзэ лэжъапкээ сомэ мин 30-м шохкы. Чэшырэ юф зышэхъэрэм къагъэхъагъэм ипроцент 20, дисциплинэр ымынкую лажъэрэм — процент 30 афыхагъахъо.

Къызэтнынкъыгъэ мазэм анахьбэе къэзгъэхъагъэр Лыбзыш Хъалид. Аш имээзэ лэжъапкээ үүхъижыгъэрэ сомэ мини 115-рэ. Аш щэнэут зыхээлэе уцхэр натрыфимрэ тигъэгээзэмрэ атыриутхагъэх, ишшээрильхэр щитхуу хэлъэу ыгъэцэлгэхъэх. Аш кыгыу клахэхэе Гъыш Русланэрэ Шэуджэн Нурбийрэ сомэ мин 40 зырыз атэфэжъыгъ.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Машор къэхъуным ишынагъо Ѣы

Гъэмафэр — цыфхэм зыщаагъэпсэфырэ уахьт. Ильэс юфшэн къинхэм ауж цыфхэм загъэтхъэнэу хым, дачхэм макъох. Ау зызэрагъэпсэфырэм имызакъоу, мэфэ фабэхэм гумэкъыгъохэр цыфхэм къафахъынхэ альэкъыщ. Мафхэр фэбэ дэдэ зэрэхъухэрэм къыхэкъэу машор къызэлэнэним ишынагъо къэууц.

Гъэмэфэ лъэхъаным машор къызэлэнэним ишынагъо къэзитихэрэм уц гүүтээр зэу ашыц. Уц гүүтээм машор къызыланэкъе, хызмет псэуальхэм, дачхэм, чыгум тет псэуплэхэм альэлэс, цыфхэри хэкъуадхэхуу къыхъекъы.

Адыгэ Республикаан уц гүүтээм ыпкъ къикъе машор нахьыбэу зыщихъурэр шышхъэу-лоньгъо мазэхэр арих. Нахьыбэрэмкээ лажъэ зиэхэу агъенэфыхэрэри пцэжыяшхэр, зе-

къохъэр, дачэм щыпсэухэрэр арих. Бэрэ къыхъекъы цыфхэм эмгүпшисэу тутыншьуафэр, салжъычыр зэрыкъохэрэ гъонупнцэм, мээ гъэхъунэм, шоффым ашычладхэу. Ау зыпари егупшисээрэп аш ыпкъ къикъыкъе машор зыкъиштэн зэрилъэкъыщтим, аш къыхъекъе къохъе хуплэхэм, мээ гъэхъунэм яягъэ къызэрекъирэми. Шапхъэхэр аукъохэзээ псэуплэхэм апэгъунэуу хэкъыр загъэстыхъе, бэрэ къыхъекъы ежэе псэуплэри ыкъи аш къы-

пэгъунэгъо Ѣыт псэуальхэм машор зэльшишхэу. Ошлэдэмышлэе юф къэмгъэхъу-гъэнэмкээ Министерствэм иофшэхэм машор зыщаухъумэнэмкээ сид фэдизэу цыфхэм макъэ арагъэуми, ахэм ящагхэр, яурамхэр аукъэбзыхэу алоээ хэкъым машор аялгъанэшь, ехъхэм яофхэм ауж ехъажых. Нэүжым машор цыкъу-цыкъохуу зыщаагъунэфырэхэр Тэхъутэмькье, Теуцож районхэр, Адыгэхъялар арих. Mashor къэмгъэхъу-гъэнэмкээ игъом ишыкъэлэе юфхъацхэхэр зе-зыхъэгъэх Кошхъэблэ ыкъи Шэуджэн районхэрэ мы лъэнэйкъомкээ гумэкъыгъоху ялгээ.

Блэкъыгъэ ильэсэйм мыш фэдэ иуахтэе егъэшагъэмэ, зэкъэмкээ Республикаан машор зыкъызэрэшиштэйм ипчагъэ процент 43-кээ мы ильэсэйм нахь макъ. Къоджэ псэуплэхэм машор якъуягъ, цыфхэм ямыльку хэстыхъагъэп, зыпари хэкъохагъэп. Мэшхъэгъэлэсэ къулыкъуухэм къызэраролрэмкээ, мы мафхэм машор къащыз-элэнэним ишынагъо зышхъяштхэр Тэхъутэмькье, Мын-

къопэ, Теуцож районхэр ыкъи Адигэхъялар арих.

Зыгъэпсэфыгъо мафхэм, шышхъэлум и 6 — 7-м уц гүүтээм машор къыкъэнагъэу республикэн хуягъэ-шэлэгээ 16 зыгъэунэфыгъ.

— Псэуплэхэм машор къа-къэнагъэп, аш шэмбэтым ыкъи тхъяумафэм чэш-зымафэм къыкъоц уц гүүтээм машор гъогогуу 8-рэ къыкъэнагъэу дгъэунэфыгъ, — къыуагъ Урысъем и МЧС и Гъэлорышилэпээ шыхъялэу Адигеим щылэм илацээ итуадзэу Андрей Конесник.

Ом изытэйт елтыгъэу республикэн ирайонхэм зэкъэмэя 4-рэ класс зиэ машор ишынагъо Ѣытэлэгъэ.

Чэш-зымафэр блэкъыгъэм Урысъем и Къыблэ шьольыр хэхъэхэрэ Къалмыкъым, Рос-тот хэкум, Адигеим ыкъи Крас-нодар краим фабэу градус 40 Ѣытэгъэу метеорологэм агъен-эфыгъ. Чэшым фабэр гра-дус 25-м нахь макъеу ехырэп. Зэрагъэунэфыгъэмкээ, мы тхъяумафэм ыкъэм нэс градуси 3 — 4-кээ къэучылээтэнэу арих.

КИАРЭ Фатим.

ЦЫФЫМРЭ ГЬАШІМРЭ

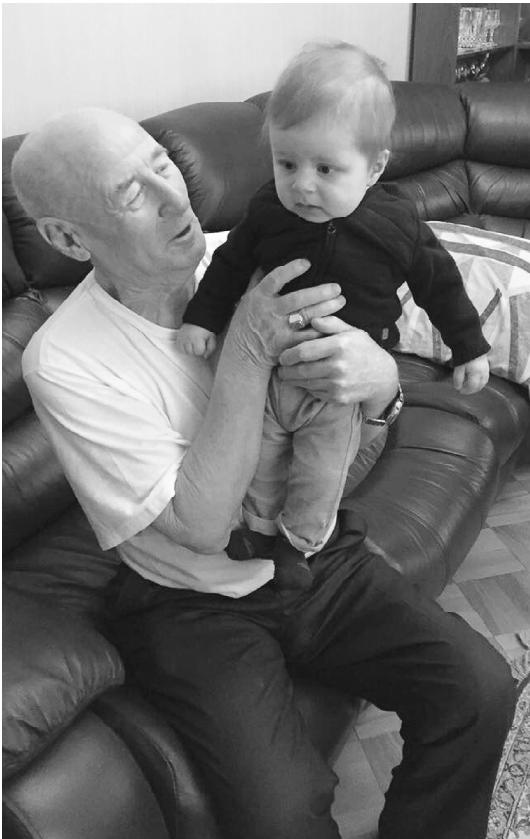

шІэхп. Даур Мыхъамодэ ыгу къитеофэ игушыІэ
пшахъом тыритхагъэп. Цыфым ишІушІагъэ ыгъэ-
лэпІэн ыльэкІыштыгъ. Мурадэу зыфишы-
гъэр щыІеныхъем щыпхыришиныр шэнышу
фэхъугъагь.

ИкІлэццыкIуагъор Адэмые щи-
гъекIуагъ. Къоджэ еджапІэм
ууж Германием дзэ къулукъур
щихъыгъ. Адыгэ къэралыгъо
кIэлэгъеджэ институтыр 1966-
рэ ильэсым къизеухым, Чэ-
чэн-Ингуш АССР-м ипсэупІеу
Ачхой-Мартановскэм иедже-
пIэ-интернатэу N 12-м агъе-
кIуагъ. Унагъо илагъ, сабый
ыпшутыгъ. Ильэситу тешлагъеу
еджапІэм пащэ фашыгъ. Ыш-
нахъыкIэхэу Заур, Русльян
Чэчэн-Ингушетием ригъэблагъэх,
юф щашлагъ. Мыхъамодэ
ипшъэрьхъэр дэгъоу
ыгъэцакІэштыгъ. Цыф цы-
хъешшIагъоу, зэхэшклошоу зэ-
рэштыр илофшIагъум хад-
гъенефыкIыштыгъ.

М. Даурим ильэсньюко гупсэ
къизеэзэжым, Еленовскэм
игурит еджапІеу N 6-м, сымад-
жэхээр зыщалыгыре интерна-
тэу Адэмые дэтим япащэ щы-
тагъ. Красногвардейскэ рай-
оным иадминистрации аужы-
ре ильэсхэм юф щишлагъ.

Мыхъамодэ ыпхуухэу Заре-

Нэфынэу къэбгъанэрэм зыкъыфащэищт

**ГъашІэм ижьо-
гъо нэфылэ
умыгъэкIуасэу
льэгъо хэхыгъэм
уркIюныр Іэ-**

ягъогу техважхэу бэрэ къыхэ-
кIыштыгъ.

Мэзым пхъэшхъэ-мышхъэ-
хэр къыщаугъоищтыгъ. Мыхъамодэ шоғъэшшIагъоныгъэр
цифхэр ІэпIэгъу зэрээфэ-
хуущтыгъехэр ары. Фэбагъэ зы-
хэль гүшIэу зэхихырэр иныб-
джэгъухэм къафиотэжыщтыгъ.
Мылькушхо ялагъэп, тхъамыка-
гъэх, арэу щытыгъэми, агуке
байгъэх, неущрэ мафэр нахьы-
шу зэрашыщтым пылтыгъэх.

Студентхэр къызэкIохэм

Адыгэ къэралыгъо кIэлэ-
гъеджэ институтым щеджэхэ-
ре ныбжыкIэхэр Адэмые къы-
зэкIохэм, практикер ахыфэ
еджапІэм щыпсэунхэ фаев
къараогъагь. КIэлэгъаджэу
Петр Мерц купым ипэшагъ.

Даурхэм ялIакъу

Хэгъэгу зэошхом хэлэжьа-
гъэхэу зыцI къыраохэрэм
ащишых Даурхэу Мурат, Хъаз-
рэт, Ибрахым, Ерстэм, Айтэч.
Летчикигъэу Айтэч лы-
хъужъеу фэхъигъ. Даур Му-
рат колхозэу «Родинэм»
итхаматэу щытыгъ. Мыхъамодэ
ятау Ерстэм колхозым
хэтигъ, гуетынгъэ хэлъеу ла-
жъэштыгъ. Янэу Сэламэт Бэ-
гъушэхэм яхъу, Аскъэлае
щытыгъ. Ильэс 17 ынбжъэу
унагъо ихъи, клахэр ыплу-
гъэх.

— Зэшишрэ зэшыпхуиту-
рэ тыхъоу тянэ-тятэхэм щы-
тэнгъэм игъогу
тытыращагъ, —
къеуатэ клэхэм
анахъыкIеу Даур
Русльян. — Чы-
лэм тидесэу тиунэ
циф кIуапIеу, зы-
гъэпсэфыпIеу зэ-
рэштыгъэр дэгъоу
къэсэшшIекъы.

Гъаблэм ыуж
чылэм дэсхэр
ІэпIэгъу зэфэ-
хуужъхээ алъэ
теуцожыщтыгъэх.
Красногвардейскэ
дэгъэш заводым
макухэр кухэмкэ
даштыгъ. Аскъэ-
лае, Гъобэккуае,
ПэнэхыкIуае, нэ-
мыкIхэм къарыкIх-
хээ Адэмые къы-
зынэсихкIе, Даур-
хэм янагъо къы-
щуцщтыгъэх. Сэ-
ламэт Іанэр къа-
фызэуихыныр шэн-
ышу фэхъугъагь.
Чэщым щычье-
хэу, пчэдыхъым

дэй щымыIэу Мыхъамодэ ылты-
тэштыгъ. Чэчэнхэм, ингушэм,
Дагыстан ис лъэпкъэм адигэ-
хэм афэгъэхыгъеу тарихъ
къэбархэр къафиутэштыгъ. Лъэпкъеу зыщыыр шуукIэ
аригашэ шоигъуагь.

ШIэжъым ильагъохэр

Краснодар краим Адыгеир
къызыхэкIыжым, республике
тызэрхуугъэм Мыхъамодэ
къытегуциIэу зэхэтхыгъ. Адэ-
мые интернатым тыкIуагъэу
сэкъатыгъэ зиэ кIэлэццыкIу-
хэм зэрэдэгүшIэштыгъэр
егашIи гум ильшт. Упсаогу,
уипкынэ-лынхэм фыкууагъэ
ямыIэу дунаим укытхоныр
насыпгъеу зэрэштыр Мыхъамодэ
тизэрэдэгүшIэгъу щы-
хигъэунефыкIыгъагь.

Уахътэр посынкIэу макло. Хэ-
гъэту зэошхом икIэлэццыкIуэм
Даур Мыхъамодэ зэу ашы-
кIэр къыхегъэшы. Адыгабзэм
изэгъэшIэн унагъом къыщеб-
гъэжъэн зэрэфаем Мыхъамо-
дэ иеплъыкIэхэр къыриуалIэ-
хээз, йофым ор-орэу кIэшакло
уфэхъууным имэхъанэ хигъеуне-
фыкIыштыгъ.

Мыхъамодэрэ Гошнагъорэ
якIалэ ипшъашьеу Заремэ зэ-
рэдэгүшIэхэрэм фэгъэхыгъэ
нэпэеплъ суретыр гум къегу-
шыыкIы. ЩыIэнгъэм лIэуххэр
зэрепхых. Адыгэмэ зэралоу,
чыг закью шьофым итым мэ-
зым зыфещэ. Сабыим гүшI-
IакIэ ымышIэрэми, гүфэбэн-
гъэ кыфэзшIырэм посынкIэу
гум ильшт. КIэлэццыкIур Мыхъамо-
дэ ыгъэджэгүнэу зыфежэ-
кIэ нэшIукIэ еплъызэ, ыгъэч-
фыщтыгъ, ыгъэгушохштыгъ.

Уахътэр посынкIэу макло. Хэ-
гъэту зэошхом икIэлэццыкIуэм
Даур Мыхъамодэ зэу ашы-

Цэй Асплан, Одэжжэдкью Мира,
Шхъаккуте Кимэ, Китарие
Заур, Хъуажъ Мэджыдэ, Ана-
топий Сединир, Шэуджэн Амир,
Чэсэбый Асют, нэмыхкIхэри
Даурхэм яунэ рагъэблагъэхи,
бысым афхэхуугъэх.

Ильэсигэ тешIэжъигъеу
РСФСР-м изаслуженэ трене-
рэу Хъуажъ Мэджыдэ Даур-
хэм ныбжыкIэхэр зэрхэкIа-
гъэхэр къытотэхъеу зэп зэ-
рэзэхэтхыгъэр.

— Аш фэдэ зэхахъэхэм цы-
фир aply, щыIэнгъэм фагъа-
сэ, — шуукIэ ыгу къагъэхы-
жы Хъуажъ Мэджыдэ.

— Мыхъамодэрэ ишхъэ-
гусэу Гошнагъорэ Чэчэн-Ин-
гуш АССР-м щыIэнхэу цыф
льэпкъ эзэфшхъафхэм алыкIэ-
штыгъэх. Шэн-хабзэхэр зэра-
гъешIэнхэм пылтыгъэх. Лъэпкъ

— ИцыкIугъом къыщыубла-
гъэу сабыим улыгъэлэнэр нэ-
бгырэ пэпчь шэн-хабзэ фэхъун
фае, — ыоштыгъе Даур Мыхъамодэ.

— Адыгэ Республиком имэ-
фекI маф, адигэ быракъым и
Мафэ тиунагъокIэ тахэмьала-
жьеу къыхэкIыгъэп, — зэдэ-
гүшIэгъур лъэгъэкIуатэ Даур
Русльян. — Адыгэ быракъыр
быбатеу Мыхъамодэ зильэгъу-
кIэ, ыгу ихъыкIыгъээр сшэ-
рэп, ау нэгушIоу жьото 12-
мэ, щэбзищмэ ялтыр зыхъукIэ,
къэбар къытфилтэнэр шэн-
ышу фэхъугъагь.

Даур Русльян Мыекъуа-
пэ игурит еджапІеу N 27-м
ильэс 15 ипэшагъ. Зэгъэшэн-
хэр ышыхээ Мыхъамодэ гу-
кIэ къытфильжышиш, сабый-
хэм зэрэдэгүшIэштыгъэ шы-

щэу ишыIэнгъэ гъогу къы-
кIугъ. ЦыфышIум ыгу къы-
зытэмьожырэ непэ мэфэ
40 мэхъу. Іахылхэм, ныбдже-
гъухэм, Мыхъамодэ дэгъоу

зышIэштыгъэхэм къызэрэта-
Iуагъэу, шуукIагъэр гъашIэм
къыхэнэжы. Уахътэр къэбгъэ-
уунц пльэкIыщтэп шхъае, ду-
наир зыхъожыгъэ цыфым
уфызэлэхъыжынэу амал ѿыI,
шыкIэ къэбгъотын ольэкIы.
Мыхъамодэ къыкIугъэ гъогу
лъэуж зэтекIхэм ахэкIокIэ-
штэп, ошьогум ит жуугохъэм
къагъэнэфыщт. Пчэдыхъя нэ-
фыльэм укыдэтэджмэ, шу-
шIагъэу цыфым къытфигъен-
гъэм зыфещэищт...

ЕМТЫЛЬ Нурбий.
Сурэтхэм арьтхэр: Даур
Мыхъамод; иахылхэм ахэс;
пхъорэльф цыкIур ыыгъ.

◆ ЗЭКЬОШНЫГҮЭМ ИГЬОГУХЭР

Къэндзалахэм яя VI-рэ Дунээ зэфэс Казань щыкъуагъ. Англием, США-м, Румынием, Тыркуем, Японием, Китаем, Финляндие, Польшем, нэмийн къэралыгъохм къарыкъыгъэхэр, Урысыем ишъолтырхэм яллыкъохэр лъэпкъ зэхэхьешхом щызэлукъагъэх.

Татарстан и Президентэу Рустам Миннихановыр, Президентын иупчайжъэхьо Ментимир Шаймиевыр, республикэм и Парламент и Тхъаматэу Фарид Мухамедшиныр, Урысыем и Правительств икъулкуушихэр зэфэсүм хэлжьагъэх.

Адыгэ Республике щыгсэуре къэндзалахэм культурэмкэ яобхествэу «Дуслыкым» ишэхэй Альясовыр Казань

щыкъуагъ. Адыгэ Республике и Лышихъэ ишшэйрэльхэр зыгъецкайэр Къумпил Мурат ишүүфэс тхыльэу Президентэу Рустам Миннихановым фигъехыгъэр зэфэсүм щаритыгъыгъ. Альясовыр тиреспублике ыцэ Дунээ зэлукъешхом щигъэлүгъ.

«Дуслыкым» илофшагъэхэм афэгъехыгъэх тхыгъэху гээзтэхэй «Адыгэ макъэм», «Советскэ Адыгейим» къащахаутыгъэх.

ЛъЭПКЪЫМ ФЭЛЭЖЬЭРЭ ЗЭФЭС

хэм Альясовыр къатегушилагъ, «Адыгэ макъэм» адигабзэкэ итхагъэхэм къафеджагъ, урысыбзэкэ къафызэридээкыжыгъ.

Къэндзалахэм изыкъынгъэхъэгъен, ныдэль-фыбзэр къэухумгъэхъен ыкын зегъеушумбгъуягъен, культурамэр шэн-хабзэхэмэр ялофхэр нахьышлуу зэхэцгэгъенхэм, дунаим щылсурэ лъэпкъхэм зэфыщытыгъэх адырялэр нахьышлуу зерашынтым, фэшхъафхэм яхылтагъэхэр зэфэсүм къыщаалтыгъэх. Анахьэу къыхэдгээмэ тшоигъор къэралыгъуа-бзэхэм язэгъэшлэн, ягъефедэн мэхъанэу аратырэм языкъе-гээтэн фэгъехыгъэх унаштохэр зерашыгъэхэр ары. Къэндзалахэм ятарихъ томи 7 хьюо къызэрэдагъэхъигъэм лъэпкъымкэ дунээ мэхъэнэ ин илэу зэрэштыр хагъеунэфыгъыгъ.

Ныбжыкъэхэм пүнүгъэ дэгъуятыгъэн, культурэм, спортын,

нэмийнхэм яхылтагъэх унэшо хэхыгъэхэр зэфэсүм щаштахъэх.

— Тыркуем, Финляндие, Китай, Японион къарыкъыгъэ

къэндзалахэм гүшүэгъу сафхэхъу,

— Адыгейим тызэрэштыгъу мэрэм, еджаплэ Мыекъуапэ къыщызэлүхъ

гъэутиохъэр зэрэлтэдгъэкүат-

тэхэрэм, нэмийнхэм къаклэуп-

чагъэх. Адыгэ Республике иоб-

щественне движенихэм, ана-

хьэу Адыгэ Хасэм, гүсэнгъэ

адытээу тызэрэпсэурэм, Пра-

вительствэм иштуагъэкэ тиму-

радхэр нахь дэгъо дгэцаклэхэ

зэрэхуягъэх, фэшхъафхэм та-

тагъынгъагъ. Татарстан и Премье-

министрэ тигудзэу Василь Шай-

хразиевыр Дунээ конгрессым

итхъаматэу, Ренат Закировыр аш-

игуадзэу хадзыгъэх.

Къэндзалахэм еджаплэ имыкъэ-гъэх тхыльхэр, лъэпкъ шуашэхэр Альясовыр Мыекъуапэ къыщэхъыгъэх. Зэфэсүм зэрэхэлжьагъэр шлукъэ ыгу къэкъыжышт.

Сурэтир зэфэсүм къыщыты-рахыгъ.

Зэхэзьщагъэр
ыкын къыдээз-
гъэкъырэр:

Адыгэ Республике лъэпкъ Иофхэмкэ, Иэкъыб къэралхэм ашын пээрэ тильзэгъэхъэхэм адирялээ зэхъынгъэхэмкэ ыкын къэбар жъугъэх иамалхэмкэ и Комитет Адресыр: ур. Кре-стяняскэр, 236

Редакциер
зыдэшыэр:

385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:

приимнэр:

52-16-79,

Редакцием авторхэм къаихырэр А4-кэ заджэхэр тхъапхэу зипчагъэкэ 5-м эмыкъухэрэр ары. Са-тырхэм азыагу 1,5-рэ дэлээр, ширфыр 12-м нахь цыкунцу щигтэп.

Мы шапхъэхэм адимыштэр тхыгъэхэр редакцием зэклэгъэхъожых.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:

Урысые Федерацием хэутын Иофхэмкэ, телерадиокъэтин-хэмкэ ыкын зэлъы-Иэсикъэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпил гъэйоры-шапл, зэрэушыха-тыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушыхъатырэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкъэмкэ
пчагъэр

4352

Индексхэр

52161

52162

Зак. 2327

Хэутын узьы-
кэлхэнэу щыт уахтэр
Сыхытэр
18.00

Зыщаушыхъатырэр
уахтэр
Сыхытэр
18.00

Редактор
шхъаэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъаэр
игуадзэр
Мэшлэкъо С. А.

Пшъэдэжъыж
зыхырэ секретарыр

Хъурмэ
Хъ. Хъ.

◆ ФУТБОЛ. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЬОКЬУ

Нахьышум тежэ

Хэгъэгум футболымкэ изэнэкъоюу үүрэ «Кыблэм» щыкъорэм Мыекъопэ «Зэкъошныгъэр» хэлжьэх. Командээ пэлчээ ёштэгъуухэм теклонигъэр къащи-дихы шлоигъу, ау ямурадхэр зэкъими къадхъурэп. Ауж къинэхэрэм «Зэкъошныгъэр» ашын.

Зэтэгъапшэх

«Армавир» — «Мэшкыу» — 2:0, «Чайка» — «Спар-так» Н — 1:1, «Афыпс» — «Черноморец» — 2:0, «Ака-демия» — «Зэкъошныгъ» — 2:2, «Биолог» — «Ангушт» — 2:1, «Динамо» — СКА —

3:3, «Легион» — «Спартак» Вл — 3:3.

Ёштэгъухэм ауж

Я 3-рэ ёштэгъуихэм ауж командэхэр чынпэй зыдэштыхэр, очко пчагъэй ялэр зэтэгъапшэх.

1. «Армавир» — 9

2. «Афыпс» — 9

3. «Спартак» Н — 7

4. СКА — 7

5. «Биолог» — 6

6. «Черноморец» — 4

7. «Ангушт» — 4

8. «Чайка» — 4

9. «Легион» — 4

10. «Краснодар-2» — 3

11. «Динамо» — 2

12. «Зэкъошныгъ» — 1

13. «Академия» — 1

14. «Анжи-2» — 1

15. «Спартак» Вл — 1

16. «Мэшкыу» — 0

17. «Кубань-2» — 0.

Шышхъэум и 12-м я 4-рэ ёштэгъухэр «Кыблэм» хэт коман-дэхэм ялэштых. «Зэкъошныгъэр» «Кубань-2»-м Мыекъуапэ ёш-лукъэшт.

◆ ПРЕМЬЕР-КУПЫР

ЧIЭУНЭРЭР ГЪОТЫЖЫГЬОШЛОП

Урысые футболымкэ изэнэкъоюу хэлжьээрэх командэхэрэу Премьер-купым хэтхэм я 4-рэ ёштэгъухэр ялжьэх. Зэлукъэгъу шхъаэрэу Санкт-Петербург щыкъуагъэм икъэх бгээштэгъонэу щыт.

Ёштэгъухэр

«Анжи» — «Ростов» — 0:1, «Уфа» — «Ахмат» — 3:2, «Динамо» — «Амкар» — 3:0, «Локомотив» — СКА — 1:0, «Арсенал» — «Тосно» — 1:2, ЦСКА — «Рубин» — 1:2, «Краснодар» — «Урал» — 1:1, «Зенит» — «Спартак» — 5:1.

ЦСКА-м, «Краснодар», нэмийн

командэ лъэшхэм чиэнагъэхэр ашых. «Спартак» Санкт-Петербург зэрэшшэлгээхэм къыхэдгээштэгъэр «Зенит» дышье мэдальхэм якъыдэхынкэ амалыгъухэр зэрийхэр ары. «Спартак» мы мафэхэм ёштэгъуитэй, ау къынхэдхүйтэй къашшэгъуае. Ауж къинхээрэм ялофхэр нахь хыльэх мэхъух.

Чыплэхэр

1. «Зенит» — 12

2. «Локомотив» — 12

3. «Ахмат» — 9

4. «Уфа» — 8

5. «Краснодар» — 7

6. «Ростов» — 6

7. «Рубин» — 6

8. ЦСКА — 6

9. «Урал» — 6

10. «Спартак» — 5

11. «Динамо» — 4

12. «Тосно» — 3

13. «Анжи» — 3

14. «Арсенал» — 3

15. СКА — 0

16. «Амкар» — 0.

Я 5-рэ ёштэгъухэр

08.08

СКА — «Анжи»

«Амкар» — «Уфа»

09.08

«